

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1921/2023
02.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА и ББ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Ђурић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране Београд, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1518/22 од 17.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 02.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1518/22 од 17.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3856/19 од 08.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности Првог основног суда у Београду. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и обавезана тужена да му на име неисплаћених разлика у припадајућој заради за период од јуна 2014. године до јануара 2016. године и то: на име неисплаћеног прековременог рада, на име разлике неплаћеног прековременог рада који је плаћен као редован и на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада за период од септембра 2014. године до јануара 2016. године, исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено у овом ставу изреке) и на име неисплаћеног рада у дане државног празника за месец јануар 2016. године износ од 25.054,52 динара са законском затезном каматом од 20.06.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на опредељене износе из става другог изреке ове пресуде у корист тужиоца АА уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање по стопама које буду важиле у тренутку уплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца АА у делу за уплату доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености услед одрицања од тужбеног захтева. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ и обавезана тужена да му на име неисплаћених разлика у припадајућој заради и то на име неисплаћеног прековременог рада и на име разлике неплаћеног

прековременог рада који је плаћен као редован рад, на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада у периоду од октобра 2013. године до октобра 2016. године исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено у овом ставу изреке) и на име неплаћеног рада у дане државних празника за месец фебруар 2015. године износ од 26.773,12 динара са припадајућом законском затезном каматом од 20.03.2016. године до исплате и за месец фебруар 2016. године износ од 56.453,49 динара са припадајућом законском затезном каматом од 20.03.2016. године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да на опредељене износе из става петог изреке ове пресуде у корист тужиоца ББ уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање по стопама које буду важиле у тренутку уплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужиоца ББ у делу за уплату доприноса за здравствено осигурање и доприноса за случај незапослености услед одрицања од тужбеног захтева. Ставом осмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу АА накнади трошкове парничног поступка у износу од 241.050,00 динара. Ставом деветим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 245.961,00 динара. Ставом десетим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 54.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1518/22 од 17.06.2022. године, ставом првим изреке, потврђено је решење садржано у ставу првом изреке првостепене пресуде и у том делу жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима другом, трећем, петом и шестом изреке, тако што су одбијени као неосновани тужбени захтеви тужилаца АА и ББ којима су тражили да се обавезе тужена да им исплати и то: тужиоцу АА за период од јуна 2014. године до јануара 2016. године и то: на име неисплаћеног прековременог рада, на име разлике неплаћеног прековременог рада који је плаћен као редован и на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада, појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено у овом ставу изреке) и на име неисплаћеног рада у дане државног празника за месец јануар 2016. године износ од 25.054,52 динара са законском затезном каматом од 20.06.2016. године до исплате и тужиоцу ББ за период од октобра 2013. године до октобра 2016. године на име неисплаћеног прековременог рада, на име разлике неплаћеног прековременог рада који је плаћен као редован рад, на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада у периоду од октобра 2013. године до октобра 2016. године исплати појединачно наведене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате (све ближе означено и опредељено у овом ставу изреке) и на име неплаћеног рада у дане државних празника за месец фебруар 2015. године износ од 26.773,12 динара са припадајућом законском затезном каматом од 20.03.2016. године до исплате и за месец фебруар 2016. године износ од 56.453,49 динара са припадајућом законском затезном каматом од 20.03.2016. године до исплате, као и тужбени захтев којим је тужена обавезана да тужиоцима на досуђене износе овом пресудом у тренутку уплате предметног дуга исплати доприносе за ПИО код РФ ПИО по стопама које буду важиле у тренутку уплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу осмом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца АА за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 241.050,00 динара. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу деветом изреке првостепене пресуде, тако што

је одбијен захтев тужиоца ББ за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 245.961,00 динара. Ставом петим изреке, преиначено је решење садржано у ставу десетом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкове парничног поступка у износу од 54.000,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде у делу којом је преиначена првостепена пресуда, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се ревизијом указује не представља разлог због ког се ревизија може изјавити према члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА и ББ су запослени код тужене као професионална војна лица на дужности пилота и раде на истом радном месту у истој Ескадрили. Као пилоти надзвучне авијације били су ангажовани у стално задејствованим снагама непрекидног система противваздушне одбране РС. Из дописа Војне поште Батајница од 24.01.2017. године, утврђено је да не стоје наводи тужилаца о радном ангажовању и неплаћеном прековременом раду, тј. да исти по овом основу није плаћен, будући да су исти примили накнаду сходно члану 53. и 54. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних војника ВС и да дежурство у систему ПВО није дежурство као део унутрашње службе у смислу правила службе (који је део унутрашње службе) јер је његова сврха непрекидна заштита ваздушног простора РС и као такво је посебно утврђено, тј. Регулисано, па се на њега се не могу применити правила о унутрашњој служби (трајање дежурства, слободни дани, дневница и слично). Из евиденције присутности на раду, утврђено је присуство тужилаца на послу у 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017. години. Из захтева тужилаца од 22.04.2019. године утврђено је да су поднели захтев ВП Батајница да им се изда потврда о стварном броју прековремених, ноћних и празничних сати у периоду од јануара 2016. године до априла 2019. године. Вештачењем је утврђена вредност неисплаћеног прековременог рада тужилаца и то тужиоца АА за период од 01.01.2013. године до 31.01.2016. године у износу од 1.685.274,05 динара, а за тужиоца ББ за период од 01.10.2013. године до 31.10.2016. године у износу од 2.082.208,11 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 85. став 1. и 98. став 1. Закона о Војсци Србије и Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних војника Војске Србије у вези са чланом 231. ЗПП, усвојио тужбени захтев тужилаца и обавезао тужену на исплату утврђених новчаних износа на име увећане зараде за прековремени рад у спорном периоду. Ово налазећи да тужиоцима приликом обрачуна зараде за утужени период нису обрачунати сати прековременог рада и да им је за спорни период исплаћивана зарада само за редован рад, али не и за остварен преко редовне 40-часовне радне недеље, па како

тужиоци нису користили слободне дане, тј. слободне сате на име оствареног прековременог рада, закључио је да је тужбени захтев тужилаца основан јер тужена до закључења главне расправе није доставила доказе да је своју обавезу према тужиоцима испунила, нити доказала да је извршила прерасподеле радног времена сходно одредби члана 231. ЗПП.

Другостепени суд није прихватио правно становиште првостепеног суда, налазећи да је рад дужи од пуног радног времена предвиђен чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије, као елемент посебних услова по којима професионално војно лице (официр, подофицир, професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% и 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије, намењеним за финансирање одбране у вези става 2. истог члана. Другостепени суд је закључио да тужиоци немају право на увећање плате јер им је за такав рад основни коефицијент за обрачун плате већ увећан за 20% због посебних услова рада у смислу члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) у вези са чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије према ком им припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента, те да за рад дужи од пуног радног времена (прековремени рад) из члана 98. став 1. наведеног Закона тужиоци по правилу имају право на слободне сате (сат и по за сваки сат прековременог рада), а само изузетно под условима из члана 35. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије може му се исплатити зарада увећана за 26% од вредности радног сата.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужилаца зато што се нису обратили надлежном старешини са захтевом за признавање права у за то прописаном управном поступку.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07 ... 94/19), као елемент посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Наиме, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се

плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протеча тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Дакле, за рад дужи од пуног радног времена из члана 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије тужиоци немају право на увећање плате јер им је за такав рад основни коефицијент за обрачун плате увећан за 20%. За рад дужи од пуног радног времена (прековремени рад) из члана 98. став 1. наведеног закона, тужиоци по правилу имају право на слободне сате (сат и по за сваки сат прековременог рада) а само изузетно, под условима из члана 35. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, може им се исплатити зарада увећана за 26% вредности радног сата.

Према одредбама чланова 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из свега изложеног, по становишту Врховног суда произлази да је за остварење права по основу прековременог рада тужилаца било неопходно њихово обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права - утврђивања права на слободне сате као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова - немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз

први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

Стога, у ситуацији када тужиоци нису подносили захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за њихово потраживање, које би им било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који им није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић